

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato:

Kontor: Regional sundhed

J.nr.: 2006-12140-225

Sagsbeh.: SEB

Fil-navn: Dokument 2

Besvarelse af spørgsmål nr. 14 (Alm. del), som tilsynet i henhold til grundlovens § 71 har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 10. november 2006

Spørgsmål 14:

"Kan forældremyndighedsindehaveren forhindre, at en 17-årig f.eks. med hjælp fra den beskikkede patientrådgiver, klager over en tvangstilbageholdelse på en psykiatrisk afdeling?"

Svar:

For børn og unge under 18 år træffer forældremyndighedens indehaver efter lov om forældremyndighed og samvær afgørelse om barnets og den unges personlige forhold. Besiddelsen af forældremyndigheden indebærer i øvrigt bl.a. en forpligtelse til at drage omsorg for barnet.

Efter lov om patienters retsstilling må ingen behandling indledes eller fortsætte uden patientens informerede samtykke, jf. lovens § 6, stk. 1, (fra 1. januar 2007, § 15 i sundhedsloven).

For børn, der ikke er fyldt 15 år, kan forældremyndighedens indehaver træffe afgørelse om sygdomsbehandling af barnet. For disse børn må forældrene som følge af kompetencen til at give informeret samtykke, antages at være klageberettiget i forhold til klager over den behandling m.v., barnet har modtaget.

I forhold til unge, der er fyldt 15 år, indskrænker lov om patienters retsstilling forældremyndighedens indehavers kompetence til at træffe afgørelse for så vidt angår sygdomsbehandling. Når den unge er fyldt 15 år, træffer den unge således selv beslutning om sygdomsbehandling, selvom den unge er mindreårig og dermed undergivet forældremyndighed, jf. lovens § 8, stk. 1 (§ 17, stk. 1, i sundhedsloven).

Forældremyndighedens indehaver har imidlertid ret til at få information i samme omfang som den unge og til at blive inddraget i den unges stillingtagen, jf. lovens § 8, stk. 1 (§ 17, stk. 1, i sundhedsloven). Reglen tager sigte på, at behandlingssituationen skal drøftes mellem alle tre parter, typisk med det formål at få en fælles enighed om behandlingsønsker m.v.

I de formentlig få tilfælde, hvor der er uenighed imellem den unge og forældrene, ligger kompetencen til at bestemme hos den 15 – 17-årige unge.

Det kan forekomme, at en ung, der er fyldt 15 år, er umoden. Hvis sundhedspersonen vurderer, at den unge ikke er i stand til at forstå konsekvenserne af sin stillingtagen, kan forældremyndighedens indehaver give informeret samtykke, jf. lovens § 8, stk. 2 (§ 17, stk. 2, i sundhedsloven).

Børn, der er fyldt 15 år, kan m.a.o. selv som hovedregel give samtykke til behandling, og må derfor som udgangspunkt antages selv at være klageberettigede. Hvis den unge imidlertid er omfattet af undtagelsesbestemmelsen i patientretsstillingslovens § 8, stk. 2, må forældremyndighedens indehaver antages at være klageberettiget.

Der er ikke i lov om patienters retsstilling hjemmel til at gennemføre behandling mod den unges ønske ved anvendelse af fysisk magt.

Ovenstående vedrører alene samtykkekompetencen m.v. i forbindelse med sundhedsfaglig behandling af børn og unge, hvorimod anvendelse af tvang i psykiatrien, herunder tvangstilbageholdelse, reguleres af psykiatriloven.

I forbindelse med ændringen af psykiatriloven, som træder i kraft den 1. januar 2007, bringes samtykkebegrebet i psykiatriloven imidlertid i overensstemmelse med samtykkebegrebet i lov om patienters retsstilling (fra den 1. januar 2007, kapitel 5 i sundhedsloven), således at tvang i psykiatrilovens forstand defineres som foranstaltninger for hvilke, der ikke foreligger et informeret samtykke, jf. kapitel 5 i sundhedsloven.

Det fremgår af psykiatrilovens § 35, at sygehusmyndigheden efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren skal indbringe klager over bl.a. tvangstilbageholdelse for det psykiatriske patientklagenævn ved statsamtet, fra den 1. januar 2007, - statsforvaltningen. Det psykiatriske patientklagenævn skal efter anmodning fra patienten eller patientrådgiveren indbringe sine afgørelser vedrørende tvangstilbageholdelse for retten efter reglerne i retsplejeloven kapitel 43 a.

Det er herefter min opfattelse, at en 17-årig tvangstilbageholdt patient, der må antages at have samtykkekompetencen, jf. hovedreglen i § 17, stk. 1, i sundhedsloven, vil have en selvstændig kompetence i forhold til at klage over tvangstilbageholdelsen og i den forbindelse være berettiget til hjælp fra den beskikkede patientrådgiver. Forældrene vil efter min vurdering i denne situation ikke kunne forhindre, at den 17-årige anvender de retssikkerhedsmæssige foranstaltninger, som er knyttet til anvendelsen af tvang i psykiatrien, herunder klageadgangen til det psykiatriske patientklagenævn med ankemulighed til retten.

